

Stalino KELIU

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS
KUPIŠKIO RAJONO KOMITETO IR RAJONO
DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

★
1956 metų
kovo mėn.
11
sekmadienis
Nr. 21 (995)
★

Kaina 15 kap.

Tarybinę knygą — į mases!

Nuolat kylant kultūriniam darbo žmonių lygiui, vis platesnį kelią į mases randa tarybinė knyga. Ją pamėgo ne tik jaunimas, moksleiviai, bet ir pagyvenę darbininkai, kolūkiečiai, kurie daug laisvalaikio valandų skiria grožinės, politinės ir kitos juos dominančiais klausimais literatūros skaitymui.

Dabar, vykstant knygų platinimo mėnesiui, tarybinė knyga turi pasiekti tolimiausius rajono kampelius, dar daugiau vietos rasti kolūkiečių, darbininkų, inteligentų asmeninių bibliotekų lentynelėse. Iniciatoriais, kelrodžiais ir organizatoriais šiame darbe turi būti bibliotekų, klubų-skaityklų, mokyklų, apylinkių Tarybų, įmonių bei įstaigų vadovai, siekdami, kad neliktų nė vieno darbo žmogaus, neįsigijusio naujų knygų. Aktyviausi knygų platintojai—mokytojai Pajarskas, Zulonas, Gaidimauskaitė, Jonuška, Striupas ir kt.—ne tik patys nuolat įsigyja naujos literatūros, bet jau nemaža knygų išplatino ir moksleivių tarpe.

Aktyviai dalyvauja šiame darbe Subačiaus, Gyvakarų apylinkių Tarybos. Bet dar negalima pasakyti, kad knygų platinimas rajone įgavo masinį pobūdį. Ne tik visa eilė kaimo kultūrinių įstaigų, bet ir įmonių bei įstaigų iki šiol nieko nenuveikė šiame darbe, neišplatino nė vienos knygos. Reikia pripažinti, kad ir rajoninis knygynas parodė mažai iniciatyvos platinant knygas, nes lentynose gausu įvairios literatūros, marksizmo-leninizmo klasikų raštų, bet jie iš čia neįveda—neišplatina.

Knygų platinimas—kilnus ideologinio darbo uždavinys, pabrėžtas TSKP XX suvažiavime, nuo kurio nušalyje neturi likti partinis bei tarybinis aktyvas, partinės, komjaunimo bei profsąjunginės organizacijos, įmonių, įstaigų, kolūkių ir MTS vadovai. Per šį mėnesį neturi likti nė vieno darbo žmogaus rajone, kuris neprisidėtų prie šio kilnaus uždavinio, įsigydamas pats ir rekomenduodamas kitiems vertingą literatūrą. Tam turi būti panaudotos visos vaizdinės bei agitacinės priemonės, suėigos bei vakarai, skirti knygų aptarimams, pagerintas kultūrinis-masinis darbas.

Platus tarybinės knygos kelias į mases — kultūrinio darbo žmonių lygio kėlimo, jų politinės-mokslinės pasaulėžiūros teisingo formavimosi bei vystymo pagrindas. Todėl, remiantis aktyvo jėga, plačiai panaudojant visas propagandinio bei agitacinio darbo priemones, spaudos platinimo mėnesį reikia paversti masiniu tarybinės knygos paskleidimu rajono darbo žmonių tarpe.

Kolūkio kalvis

„Aušros“ kolūkio kalviai V. Burokas ir J. Janulis, tarpusavyje lenktyniaudami, stropiai dirba, vykdydami socialistinį išpareigojimą — visą pavasario sėjai reikalingą žemės ūkio inventoriaus remontą užbaigti ne vėliau kaip iki šio mėnesio 15 dienos,

— laiške redakcijai rašo šiol dar visai nepradėjo. Kiekvienas kalvis remontuodamas žemės ūkio inventorių, dalyvauja žemdirbių kovoje už pavasario sėjos atlikimą geriausiais terminais ir aukštu agrotechnikos lygiu.

Kolūkių valdybos ir vietos partinės bei komjaunimo organizacijos turi nuolat rūpintis kalvių darbu, plėsti žemės ūkio inventoriaus remonto socialistinį lenktyniavimą, užtikrinti, kad, dar prieš prasidedant laukų darbams, būtų atremontuoti ne tik plūgai ir akėčios, bet visi vežimai, pakinktai, sėjamosios ir kitos laukų darbuose pavasarį naudotinos mašinos bei padargai.

TSKP XX suvažiavimo garbei Ukmergės medžio apdirbimo kombinato kolektyvas pagamino virš plano už 300 tūkstančių rublių produkcijos. Įmonės cechai kovoja už šeštojo penkmečio plano įvykdymą pirma laiko. Kombinato darbininkai išpareigojo padidinti produkcijos gamybą 1956 metais palyginti su 1955 metais 6 milijonais rublių, 500 tūkstančių rublių sumažinti savi kainą. Gerai dirba baldų cecho darbininkai, įvykdantieji savo užduotį 112 procentų. Šio cecho šlifuoja komjauninė Anastazija Malinauskaitė pamainos užduotis įvykdo 150—180 procentų. Nuotrukioje: A. Malinauskaitė.

M. Rebio nuotr. (ELTA).

Kupiškėje

Iškilmingai paminėjo Tarptautinę moters dieną

Kovo mėn. 7 dienos vakare Kupiškio kultūros namų salė prisipildė miesto dirbančiųjų, inteligentijos. Jų dauguma—moterys, dirbančios įmonėse, įstaigose, namų šeimininkės susirinkusios paminėti Tarptautinę moters dieną.

Rajono DŽD tarybos vykdomojo komiteto pirmininkas Slapšys skelbia iškilmingą posėdį, skirtą Tarptautinei moters dienai paminėti, atidarytu. I. Karaziūnaitė pasiūlius, į darbo prezidiumą pakyla moterys — pirmūnės Jurgelionytė, Krasauskienė, Antipova, Balčikonytė ir kt.

Pranešėjas drg. Skama-

rauskiene vaizdžiai apibūdina nepakenčiamą, vergovinę moters būklę kapitalo šalyse, sunkią moterystės našta buržuazinėje Lietuvoje, parodo moteris, nuo seno kovojančias prieš beteisiskumą ir spaudimą, kurių tarpe garbingai minimas ir kupiškietis Lisenės vardas, nušviečia moterų gyvenimą socializmo šalyje, jų pasiaukojantį darbą, milžiniškus laimėjimus statant komunizmą.

Darbininkų jaunimo vidurinės mokyklos abiturientai minėjimą pašvairino meline dalimi.

VI. Barauskas

Vykdo planines užduotis

TSKP XX suvažiavimo Direktyvų dėl šeštojo penkmečio plano įkvėpti Kupiškio valstybinio malūno dirbantieji kelia darbo našumą, kovoja už sėkmingą planinių užduočių įvykdymą. Įmonės dirbantieji, kaip valcuotojai P. Tamošiūnas B. Satkevičius, mašinistas J. Uldukis ir kt. dienišes užduotis nuolat įvykdo 120 proc. Vasario mėnesio ga-

mybos planas įvykdytas 105 proc., šio mėnesio planą numatyta viršyti 25 proc. Rezultate gaminių saviaina sumažėjo 5 proc., pagerėjo jų kokybė. Ruošiamasi įrengti pneumatinių grūdų ir gaminių transportą. Tai prisidės prie didesnio gamybos paspartinimo.

A. Plumbys

Už 25.000 rublių

Tenkinant miesto darbo žmonių materialinius ir kultūrinius poreikius, kasdien į miesto parduotuves atvežama vis daugiau ir daugiau plataus vartojimo prekių, vis plačiau jos realizuojamos.

Štai, šio mėnesio 6—7 dienomis gatavų rūbų parduotuvė Nr. 10 (vedėja V. Krištonaitytė) realizavo prekių miesto ir kaimo gyventojams už 25.000 rublių, parduotuvė Nr. 2 (vedėja Požemienė)—už 10.000 rublių.

Kasdien gausu pirkėjų ir kitose miesto parduotuvėse: perka namų apyvokos daiktus, baldus, radijus, telefonus ir kitas būtinybės bei kultūrinės reikšmės prekes.

Šiomis dienomis Kupiškio kooperatyvo valdyba, apsvarsčiusi prekių realizacijos planų įvykdymo rezultatus, premijavo pinigėmis premijomis eilę parduotojų ir ekspeditorių, kurie viršijo planines užduotis.

A. Žeguonis

KOLŪKIŲ PIRMININKŲ TRIBŪNA

TSKP XX suvažiavimo nutarimų įkvėpti

Mūsų kolūkyje yra 920 ha dirbamos žemės, 103 ha dirvonų, 207 ha pievų, 86 ha ganyklų, 366 ha nenauđojamos žemės. Viso šio 1682 ha žemės ploto šeimininkai—110 kolūkiečių kaimai. Gamyboje dalyvauja trijų laukininkystės brigadų 247 žmonės.

Turime 170 galvijų, iš jų 74 melžiamos karvės, 114 kiaulių (35 veislinės kiaulės, 18 prieauglio, 54 bekonui auginami paršeliai 3 kuiliai), 109 avys, 340 paukščių ir 158 arkliai (kartu su veislinėmis kumelėmis 132 darbiniai).

Derliaus praeitais metais gavome sekanti: rugių po 5,2 cnt, kviečių po 5,2 cnt, miežių po 4,6 cnt, avių po 3,5 cnt, cukrinių runkelių po 82,5 cnt vidutiniškai iš ha. Viso grūdinių prikulta apie 162 t. Nuo 23 ha linų pasėlių gauta 9.528 kg pluošto. 25 ha plote auginome kukurūzus, kurių derliaus dėl blogos priežiūros

gauta vidutiniškai tik po 20 cnt iš ha.

Kolūkinėje gamyboje aktyviai dalyvavo Ant. Zuoza, B. Kukulas, Ant. Skaistys, A. Keršulis, laukininkystėje išdirbę po 500—600 darbadienių. Bet kai kurie kolūkiečiai kolūkyje dirbo mažai, pavyzdžiui, P. Savickas teisdirbo 196, I. Keršulis 193 darbadienius.

Nemažų laimėjimų pasiekė gyvulininkai, kaip V. Blika ir Gasparonis, apdovanoti rajono žemės ūkio parodos Garbės raštais. Bet, reikia pripažinti, kad mūsų laimėjimai maži, gyvulių produktyvumas žemas. Geriausia kolūkio karvių melžėja Br. Gritaitė iš jos prižiūrimų 16 karvių vidutiniškai primelžė po 1.000 kg pieno. Kiaulininkas P. Stanikas vidutiniškai iš kiekvienos motininės kiaulės gavo po 10,5 paršelio.

Visuomeninės karvės mažai pieno davė todėl, kad vasarą jos buvo ganomos

blogose pelkių ganyklose, kad nebuvo praktikuojamas papildomas jų šėrimas žaliuoju pašaru. Taip pat nebuvo tvarkos ir kiaulių fermoje. Tipinių kiaulių neturime, o turimi tvartai kiaulių auginimui mažai pritaikyti. Be to, kiaulės buvo šeriamos negausiai ir blogai paruoštais pašarais. Dalis šių trūkumų dabar jau likviduoti. Gyvulininkams taikant materialinio paskatinimo priemones padidėjo jų suinteresuotumas jiems pavestu darbu.

Materialinio paskatinimo priemonės taip pat buvo panaudotos ir artojams. Vien arkliais rudeninio arimo planas kolūkyje įvykdytas 78 proc. Rudeninio arimo pirmūnai II laukininkystės brigados brigadininkas L. Burokas ir artojas L. Žekonis rajono vykdomojo komiteto sprendimu apdovanoti pinigėmis premijomis.

(Tęsinys sekančiame numeryje).

PARTIJOS GYVENIMAS

„Juodpėnų“ kolūkio laimėjimai ir trūkumai

Ivyko „Juodpėnų“ kolūkio ataskaitinis susirinkimas, kuriame kolūkio pirmininkas drg. Zabulionis savo ataskaitoje ir pasisakiusieji kolūkiečiai išanalizavo kolūkinės gamybos laimėjimus bei trūkumus. Per ataskaitinius metus kolūkis ekonomiškai sutvirtėjo, pakilo kolūkiečių darbo drausmė ir politinio sąmoningumo lygis. Įkurta pirminė partinė organizacija, kuriai vadovaujant veikia agitkolektyvas. Kolūkio visuomeniniame gyvenime aktyviai dalyvauja moterų taryba (pirmininkė drg. Spaičytė).

1955 ūkiniais metais kolūkis, nežiūrint nepalankių gamtinių sąlygų, gavo 35 tūkstančiais rublių piniginių pajamų daugiau negu 1954 metais. Padidėjo visuomeninių gyvulių produktyvumas. Iš gyvulininkystės pajamų gauta 43.343 rb daugiau negu praėjusiais ūkiniais metais. Padidėjo ir grūdinių bei techninių kultūrų derliai. Vasarinių kviečių gauta vidutiniškai iš ha 210 kg, bulvių—700 kg, linų stiebelių 300 kg daugiau negu praėjusiais metais. Rugių sėjos planas žymiai viršytas, todėl, vien tik esant praeitų metų derlingumui, bus gauta rugių 50 tonų daugiau negu 1955 metais. Gyvuliai žiemoja šiltai ir sočiai.

★Piniginių pajamų 1955 metais padidėjo, lyginant su 1954 metais, 35.000 rublių; o iš gyvulininkystės—43.343 rubliais;
★Išauginta iš 1 ha praeitais metais: vasarinių kviečių—2,1 cnt, bulvių—7 cnt, linų stiebelių—3 cnt daugiau negu 1954 metais;
★1955 metais beveik dvigubai daugiau, negu ankstesniais metais, pasėta žiemkenčių, 217 ha dirvų suarta rudenį.

TSKP XX suvažiavimo Direktyvos dėl šeštojo penkmečio plano šalies žemės ūkio vystyme iškėlė naujus didžiulius uždavinius tiek laukininkystėje, tiek gyvulininkystėje.

Pagrindinė sąlyga derlingumui pakelti—laukų tręšimas mineralinėmis, o ypač mėšlu, durpėmis ir kitomis vietinėmis trąšomis. Vystant gyvulininkystę visų pirma būtina plėsti pašarų gamybą, didinti kukurūzų, daugiamečių žolių, pašarinių runkelių, bulvių ir kitų pašarinių kultūrų pasėlių plotus, gerinti pievas ir ganyklas. Pievas pavasarį reikia patręšti zupečiu ir kaliau, kas iki šiol kolūkyje nebuvo praktikuojama.

Kolūkiečiai P. Mažylis, G. Kanišauskas, J. Kviet-

kauskas, J. Kručas, V. Užsienyčiai aktyviai dalyvauja kolūkinėje gamyboje. Bet tokių nedaug. Kolūkinės gamybos organizavime nebuvo vadovaujamosi materialinio suinteresuotumo principu, todėl A. Raugalė, A. Šilaikis, St. Raugalytė, O. Balytė, P. Grucė ir kiti kolūkiečiai mažai dalyvavo kolūkinėje gamyboje.

Kolūkiečių tarpe teisėta pasipiktinimą sukėlė Skapiškio MTS traktorinės brigados darbo kolūkyje ataskaita, nes, pasak kolūkio pirmininko, traktoriai atvyko į kolūkį daugiau remontuoti negu dirbti. Pvz., iš 100 ha pagal sutartį numatyto pavasarinio arinio plano įvykdyta 15 ha, iš pavasario sėjos 281 ha plano įvykdyta 43 ha, pūdymo arimas iš 90 ha—25 ha, žiemkenčių sėja iš 150 ha—54 ha ir t.t.

Kovoje už TSKP XX suvažiavimo Direktyvose dėl šeštojo penkmečio plano iškeltų uždavinių įgyvendinimą didelis vaidmuo tenka kolūkio partinei organizacijai. Kolūkio komunistai atiduos visas jėgas, kad „Juodpėnų“ kolūkis per du—tris metus visuomeninio ūkio išvystyme pasiektų 1960 metams numatytą rodiklių lygį.

Z. Rimša

„Juodpėnų“ kolūkio partinės organizacijos sekretorius

Ataskaitos ir rinkimai kolūkiuose

Daugiau panaudoti vietinius išteklius

Neseniai „Mūsų rytojauš“ kolūkyje įvyko ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Savo ataskaitoje kolūkio pirmininkas P. Notkus kalbėjo daugiausia apie trūkumus. Jis kritikavo galvijų fermos vedėją B. Stravinską dėl to, kad nesilankė tvartuose, nekontroliuoja šėrikų. Sandėlininkas J. Šinkūnas pašarus šėrikams išduoda be potvarkių, pastarieji pašarų irgi netaupo. Kolūkiui ne pajamas, o nuostolius davė 400 visuomeninių vištų, A. Petrulienės prižiūrimų, iš kurių per metus surinkta tik po 45 kiaušinius. Taip pat kritikavo laukininkystės brigadų brigadininkus P. Audicką ir G. Šlapelytę dėl to, kad jų brigadose gauti maži derliai, be to, ir tie nuimti su nuostoliais.

Kolūkio pirmininko ataskaita buvo nesavikritiška. Klaidas ir trūkumus kolūkio valdybos darbe iškėlė G. Šlapelytė, C. Tručinskas ir kt. susirinkime kalbėję kolūkiečiai. Tik dėl kolūkio valdybos kaltės visi darbai kolūkyje paliekami savieigai, nėra konkretaus vadovavimo ir kontrolės kolūkinėje gamyboje. Revizi-

jos komisija (pirmininkas A. Misikevičius) per visus metus nepadarė nė vieno patikrinimo laukininkystėje, tiek sėjos, tiek derliaus valymo metu.

Kolūkio visuomeninis ūkis kiekvienais metais vis labiau smunka, o tai paaiškinama blogu gamybos planavimu bei nepakankamu vadovavimu jai. Kolūkio laukuose gerai dera dobilai, vikių—avižių mišiniai ir lubinai žaliajai trąšai. Tačiau šios kultūros nebuvo įvestos į sėjomainą. Gi vikių ir karčiųjų lubinų kolūkis net nuosavos sėklos neturi. Trūkstant pašarų gyvulininkystė davė mažai pajamų. Laukų tręšimui nepanaudojant durpių bei lubinų pasėlių žaliajai trąšai, dirvos nualintos, todėl ir jų derlingumas kiekvienais metais mažėja. Stiprinant pašarų bazę, taip pat būtina išplėsti kukurūzų pasėlius.

Ataskaitiniame rinkiminiame susirinkime išrinkta nauja kolūkio valdyba priešakyje su kolūkio pirmininku agronomu J. Bernotu, numatytos priemonės kolūkio visuomeniniam ūkiui pakelti.

A. Bartašius

Naujos knygos

Leninas, V. I. APIE JAUNIMĄ. V., Valst. polit. ir moksl. lit. l-kla, 1956. 280 p.; 1 portr. lap. 7.000 egz. Rb 4,50 lrišta.

Štaras, P. LIETUVIŲ TAUTOS

KOVA UŽ TĖVYNĖS LAISVĘ DIDIAJAME TĖVYNĖS KARE. V., Valst. polit. ir moksl. lit. l-kla, 1956. 32 p. (Lietuvos TSR Polit. ir moksl. žinių sklaid. d-ja). 6.000 egz. Rb 0,35.

Kolūkio agitatorių pasitarimas

„Neries“ kolūkio agitatorių kolektyvas nemažas—jungia 17 žmonių. Agitatorių kolektyvui priklauso Didžprūdėlių septynmetės mokyklos mokytojai, kolūkio kultūrinių įstaigų darbuotojai, kolūkio valdybos nariai ir kt.

Dabartiniu metu agitatorių išskyra svarbūs ir at-

sakingi uždaviniai. Kiekvienas kolūkietis, laukininkystės brigados ir gyvulininkystės fermos darbuotojas turi būti susipažinęs su istoriniais Partijos XX suvažiavimo nutarimais. Agitatoriai padeda kolūkio valdybai organizuoti žemdirbių savalaikiam pasiruošimui pavasario laukų

darbams, sėjai.

Neseniai įvyko „Neries“ kolūkio agitatorių pasitarimas. Jame pasisakė Vanašas, Jėkaitė, Samulienė, Laučiūtė ir kt. agitatoriai pasiūlė eilę veiksmingų priemonių agitaciniam darbui kolūkyje dar labiau sustiprinti.

B. Šermukšnis

UŽ GAUSŲ DERLIŲ

—Gal palenktyniausime ir šimet kovojant už gausų derlių mūsų kolūkiniame kaime?—rimtai užklauso traktorininkas Katilevičius savo draugų traktorininkų J. Masiulio ir B. Mažeikos prieš išvykstant į kolūkius vežti vietinių trąšų.

—Kitos minties ir pas mus nėra, kaip tik—kuo daugiau išvežti durpių ir mėšlo į kolūkinius laukus,—rimtai atsakė užklaustieji,—todėl tavąjį pasiuly-

mą priimame.

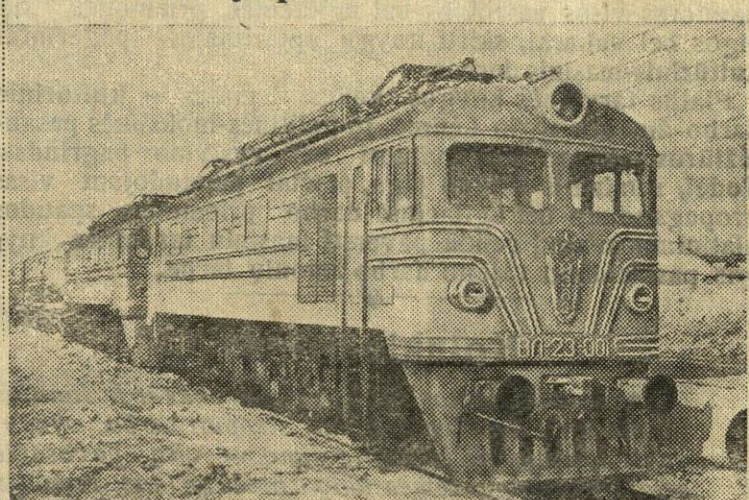
Ir štai jau kuris laikas kaip Kupiškio MTS septyni žymiausi traktorininkai dirba „Lukonių“, „Stalino keliu“, „Vedrupio“, „Vienybės“ ir kituose zonos kolūkiuose, įdėdami savo indėlį už gausų šių metų derlių.

MTS jėgomis į kolūkių laukus jau išvežta virš 2.000 tonų durpių ir mėšlo. Šių trąšų vežime pasižymėjo traktorininkas L. Katilevi-

čius, dirbdamas „Lukonių“ kolūkyje. Jis išvežė į minėto kolūkio laukus 520 tonų durpių. Šiuo metu jis sėkmingai dirba „Vienybės“ kolūkyje. Nuo jo neatsiliko ir kiti mechanizatoriai, kaip B. Mažeika („Stalino keliu“ kolūkyje), J. Masiulis („Vedrupio“ kolūkyje) ir kiti. „Laukų spartuolio“ kolūkyje traktorininkas T. Karaliūnas išvežė 360 tonų durpių.

P. Girulis

Šeštojo penkmečio technika

Nevočerkasko S. M. Budionovo vardo elektrinių statybos gamykloje pastatytas naujas magistralinis prekinis 4.300 arklio jėgų galingumo elektrinis „VL-23“. Naujo elektrinio galingumas 30 proc. didesnis negu serijinio elektrinio „VL-22“. 70 kilometrų į valandą greičiu traukiamoji elektrinio „VL-23“ jėga 3 kartus viršija elektrinio „VL-22“ traukiamąją jėgą ir garvežio „FD—1,7 karto. Maksimalus naujo elektrinio greitis 100 kilometrų į valandą. N u o t r a u k o j e: elektrinis „VL-23“. S. Preobraženskio nuotr. (TASS).

TAI NUMATYTA VI PENKMEČIO PLANE

MUMS RAŠO

Kai nevykdomi nutarimai

Nepasakysi, kad „Vie-nybės“ kolūkio valdyba nemėgsta bausti nusižengiančių, savivaliaujančių, darančių visuomeniniam ūklui žalą kolūkiečių. Priešingai, baudžia visu griežtumu. Štai, gyvulininkė B. Aleknaite, už tai, kad krito nemažai prieauglio, nubaudė pinigine bauda—600 rublių. Neišsisuko nenubausti ir vetsanitaras Savičiūnas, zootechnikė Mikalauskaitė, šerikė Marganavičiūtė bei

kiti kolūkio „neklaužados“, bet, gaila, kad tik... popieriuje.

Nubaustieji net nenusigrežę nuo sąžiningų kolūkiečių juokiasi iš popierinių bausmių ir už „mielaširdin-gumą“ žada atsidėkoti vadovams. Bet į visa tai kitaip žiūri darbštieji artelės nariai ir reikalauja, kad kolūkio valdyba griežtai nubaustų minėtus asmenis.

P. Blūza

Jei prisikeltų Rygiškių Jonas

Gražiai meniniu atžvilgiu ir be klaidų atlikta iš-kaba, skoningai padaryta reklama ne tik padeda žmo-nėms orientuotis, kad čia tokia ar kitokia įstaiga, kad ten ar ten įvyks pa-skaita ar koncertas, kad vienoje ar kitoje krautuvė-jė gauta naujų prekių, bet ir prisideda prie bendro miesto puošimo.

Mūsų rajono centre gau-su įvairių iškabų, plakatų, reklamų, skelbimų ir kt. Reikia pripažinti, kad me-niniu atžvilgiu (išskyrus gramozdiškas ir kreivomis raidėmis atliktas „Aušros“ kino reklamas) jie padary-ti neblogai, bet į akis krinta gausybė gramatikos klai-dų, gražios lietuvių kalbos darymas.

Paekskursuokime po Ku-piškį...

Einant Gedimino gatvę į akis krinta didelė pilka iškaba, kurioje juodomis raidėmis kažkokie nemok-šos užrašė: „Laikrodžių ir rašomųjų mašinelių dirbtu-ve“. Nieko sau!

Kitoje gatvės pusėje — vietinio vartotojų koopera-tyvo batų krautuvė Nr. 1. Joje galima rasti eilę įvai-rių reklamų ir iškabių, kviečiančių laikytis švaros, skundų knygos ieškoti pas vedėją ir t. t. Bet ar never-tėtų į skundų knygą užra-šyti rajono prekybos sky-riaus vedėją, kuris nemato, kad šioje ir beveik visose kitose miesto krautuvėse ant sienos užrašyta: „Gra-žą tikrinkite nenuėję nuo prekystalio“. Krautuvių reklamose gausu sintaksės klaidų. Bet daugiausia gra-matinių klaidų rasime Ta-rybų aikštėje esančioje maisto produktų krautuvėje Nr. 5, kur reklamuojamas „gelių muilas“, reklamose nestatomi kableliai. O varto-tojų kooperatyvo krautuvė-

je Nr. 19 (Kalinino ir Gedimi-no gatvių kampe) užrašyta: „Žuvys silkės—konservai“.

Bet grįžkime atgal į Ge-dimino gatvę. Joje, pačia-me miesto centre, stovi ra-jono Garbės lenta, kurioje—geriausi rajono žmonės. Čia ir kolūkių melžėjos, ir trak-torininkai, ir pramkombi-nato darbininkai. Ir tekste po fotografijomis...31 gra-matinė klaida. Čia rasi ir „diekadą“, ir sintaksės klai-das. Ir visa tai Garbės len-toje!..

Toje pačioje gatvėje ties užkandine kabo „Kupiškį stoties tarp miestinio auto-busų judėjimo tvarkaraštis“. Pereikime į Vytauto gat-ve...

Čia pamatysime didelį skelbimą-plakatą, kuris kviečia: „Sudarykite darbo sutartis darbams į šalies statybas ir pramonės įmo-nės“. Toliau ten parašyta: „Kreiptis šiuo adresu“, o adresas taip ir nenurodytas. Panašių „perlų“ mieste galima rasti ir daugiau.

Iškabos kartais atsilieka nuo gyvenimo. Pvz., iki šiol tebekabo tokia iškaba: „Šiaulių srities Kupiškio rajono darbo žmonių depu-tatų Tarybos vykdomojo komiteto komunalinio ūkio skyrius“, nors sritis LTSR jau seniai panaikintos.

Bet svarbiausia ir blo-giausia—tai lietuvių kalbos darymas. Jeigu didysis lietuvių kalbininkas Rygiš-kių Jonas (prof. Jablonskis) prisikeltų iš kapo, pereitų per Kupiškį ir paskaitytų jo iškabas, reklamas ir skel-bimus—triukšmingas po to būtų pokalbis pas miesto vykdomojo komiteto pirmi-ninką drg. Vitojį: Rygiš-kių Jonas jį tikriausiai ir lazda „išvanotų“.

J. Daugirdas

KOLŪKIO DARŽININKAS

„Kretingos“ tarybinio ūkio kolektyvas, apsvars-tęs TSKP CK ir TSRS Ministrų Tarybos nuta-rimą „Apie bulvių ir daržovių gamybos bei paruošų padidinimą“, nu-matė šiais metais žymiai išplėsti bulvių ir daržo-vių sodinimą bei padidinti jų derlių. Jei per-nai iš daržovių realiza-vimo tarybinis ūkis gavo 230 tūkstančių rublių pelno, tai šiemet, padidindamas inspektų skai-čių ir pakeldamas visų pasėlių derlingumą, ta-rybinis ūkis išsipareigojo gauti nemažiau kaip 700 tūkstančių rublių pelno. Tarybinio ūkio daržovių augintojų tarpe yra ger-biamas vienas seniausių daržovių augintojų And-riejus Bagdonas. Jis visą savo gyvenimą paskyrė daržovininkystei išvysty-ti. Drg. Bagdonas per-nai gavo pirmąsias savo išvestos veislės ridikėlių sėklas. Ši veislė pasižy-mi dideliu atsparumu šalčiui, aukštu derlingu-mu ir dydžiu. Šių sėklų dalis bus pasiūsta į ra-jono kolūkius. Pernai jis gavo po 24 kilogramus daržovių iš vieno ins-pekto, vietoje 14 kilogra-mų pagal normą. Drg. Bagdonas tarybinio ūkio šiltnamiuose sėkmingai auginą ankstyvas dar-žoves ir kai kuriuos vai-sinius augalus — vynuog-es ir kt. Jau šį mėnesį Klaipėdos prekybinės organizacijos tarybinis ūkis pristatys šviežias ankstyvas daržoves—ridikėlius, svogūnus, agurkus. Nuotr. A. Bagdonas ir inspektų ūkio darbininkė J. Janui-tytė šiltnamyje.

L. Morozovo nuotr.

(ELTA)

SKAITYTOJAI APIE KNYGAS

Poeto kupiškėno knyga*

Ant stalo pas mane guli maža knygutė žaliais virše-liais — pirmas kupiškėno Vytauto Rudoko eilėraščių rinkinys, jo kūrybinio dar-bo ataskaita.

Poetas debiutuoja dviem ciklais: „UŽ TARYBŲ VAL-DŽIĄ“ ir „KAI ŽYDI SODAI“. Skaitai Rudoko eilėraščius ir džiaugiesi: kiek daug juose Tėvynės meilės, kaip giliai poetas pažįsta lietu-višką kaimą, jo papročius, tradicijas, kaip jis moka sujungti liaudies dainų sti-lių su socialistiniu realiz-mu, su dabartimi. Eilėraš-čiai geri: sultingi, pilna-kraujai, prasmingi.

Pirmasis ciklas apima Spalio revoliuciją, kovą už Tarybų valdžią Lietuvoje. Čia tokie puikūs eilėraščiai, kaip „RAUDONGVARDIE-ČIŲ POKALBIS“, „KOMI-SARAS“, „LĖK, BALANDI, ZAPOROŽJEN“, „DAINA APIE LAISVĘ“. Kiek daug širdies ir lyrinio jausmo, pvz., eilėraštyje „RAU-DONGVARDIEČIŲ PO-KALBIS“:

—Jei mirtinai mane su-žeis

Kur nors prie šilo mėlyno,

— Draugai, po tėviškės beržais

Palaidokit su vėliava...

Ir tarė vadas jam šalia:

—Baltųjų daug paklosime!

Patiems gi žūti nevalla,

Kol laisvę iškovosime!

Arba eilėraštyje: „KO-MISARAS“:

—Nepasiduosim, vyrai!—

Tik tiek jiems teistarės,

Akis užmerkė tyras...

Tai buvo komisaras.

Antrasis ciklas kalba daugiau apie Tarybų Lie-tuvos kaimą, kur gimė poe-tas.

Ten mano vaikystė vik-rioji

* V. Rudokas, „Žydi eglių viršūnės“. Lietuvos TSR Valstybinė grožinės literatūros leidykla, Vil-nius, 1955 m. 3000 egz. Rb. 2,20.

Apsirūpinta kuru 1956—57 m. m.

Varaniškių septynmetė mokykla pirmoji iš rajono mokyklų apsirūpino kuru 1956—57 m. m.

Mokyklai į pagalbą atėjo moksleivių tėvų komitetas, kuris, kolūkio valdybai pa-dedant, suorganizavo talką

Išbraidžiojo pievas visas,

Tai ji ten suskirdusiom

kojom

Nukrėsdavo ryto rasas.

(„IŠ VAIKYSTĖS DIE-NU“)

Čia rasi ir lyrinių eilė-raščių („POETO JAUNYS-TĖ“, „PAS JAUNAJĄ, PAS MYLIMĄ“), ir eilėraš-čių kolūkinėmis temomis („KAI ŽYDI SODAI“, „AT-VAŽIUOKIT Į SVEČIUS“, „AGRONOMĖ“), ir antireli-ginės kūrybos („MOTINA“).

Rudokas moka piešti gy-venimą. Kaip puikiai paro-dytas susitikimo vaizdas „POETO JAUNYSTĖJE“:

Grįžau iš fronto. Čia kiek-vieno laukė.

Žėrėjo aiškos šviesos pe-rone.

Ir tu stovėjai darganoj vienplaukė...

Pabučiavai pribėgusi ma-ne.

Labai stiprus idėjiniu at-žvilgiu eilėraštis „MOTI-NA“. Jame poetas parodo, kaip motina laiškė jam skundžiasi, kad „sveikatos nė už graši, o kolūkyje li-nus raus greit“, kad „jau-nylė pionierė“ ir „bažnyčion teksią vienai eit“, kad poe-to brolis „prisirašęs, mat, komjaunuoliu“. Galų gale motina prašo poetą: „Nera-šyk bedieviškų eilių“. O sūnus atsako:

—Mama, mama, mūsų tu nekaltink,

Jei veidai į saulę atgrėž-ti.—

Spalio žaibas prietarus suskaldė,

Kad mes kopt galėtume aukšty-n.

Gana vaizdingi eilėraš-čiai ir fronto įvykių teme-mis.

Poetui, tiesa, galima pri-kišti kai kuriuos rimo ir ritmo trūkumus nekuriuose kūriniuose. Pvz., „ŽYDI EGLIŲ VIRŠŪNĖS“, „REV-KOME“. Bet, bendrai pa-ėmus, poeto — debutanto knygutė—geras indėlis į jaunųjų Lietuvos TSR poe-tų kūrybos lobyną.

D. Jankauskas

Varaniškių septynmetėje mokykloje

Apsirūpinta kuru 1956—57 m. m.

Varaniškių septynmetė mokykla pirmoji iš rajono mokyklų apsirūpino kuru 1956—57 m. m.

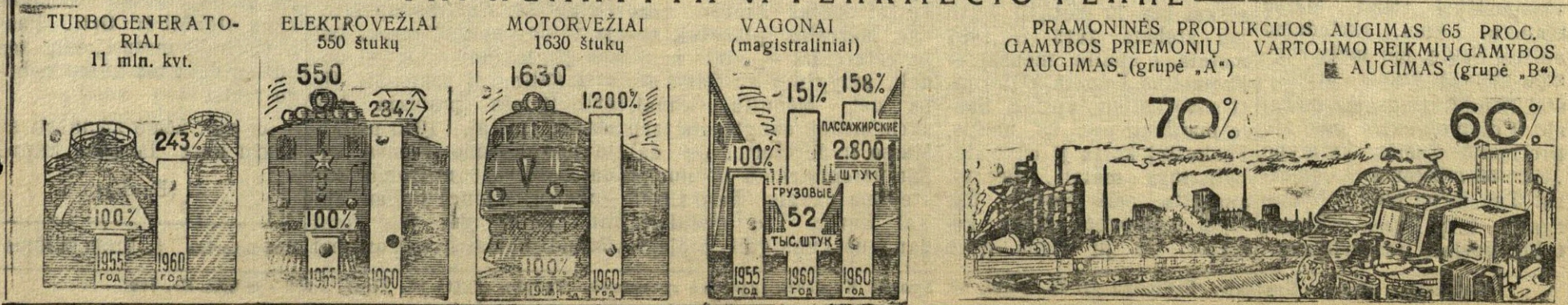
Mokyklai į pagalbą atėjo moksleivių tėvų komitetas, kuris, kolūkio valdybai pa-dedant, suorganizavo talką

malkų atvežimui į mokyklą.

Talkoje pasižymėjo moks-leivių tėvai broliai Paštu-kai, Marganavičius, Žiau-nys, Vilimavičius, Štaupas ir kt.

V. Pranaitis

TAI NUMATYTA VI PENKMEČIO PLANE

Gydytojo patarimai

Hipertoninė liga

Hipertoninė liga, kitaip vadinasi padidinto kraujo spaudimo liga. („Hyper“ reiškia „virš“, „tonos“ — įtempimas). Kadangi šia liga serga palyginamai nemažas žmonių skaičius, todėl pravartu su ja smulkiau susipažinti. Hipertoninė liga susserga dažniausiai virš 40 metų amžiaus sulaukę žmonės. Tačiau padidinto kraujospūdžio ligą neretai randame ir pas jaunesnius asmenis, o kartais ja sergama net brendimo amžiuje. Iš to matome, kad šis susirgimas apima darbingiausią žmonių grupę ir turi didelę socialinę reikšmę.

Pažūrėkime kokios priežastys išaukia aukštą kraujo spaudimą? Turime žinoti, kad sveiko žmogaus kraujo spaudimas nėra visą laiką vienodas, bet priklauso nuo bendros organizmo būklės. Pavyzdžiui, bėgant kraujospūdis pakyla, o ilsintis sumažėja. Išgėrus daugiau skysčio, supykus ar susirūpinus kraujospūdis irgi padidėja. Kas aukščiau pasakyta, mums vaizdžiai rodo, kad sveiko žmogaus kraujo spaudimas nuolat kaitaliojasi, bet šie pakitimai neperžengia normos ribų ir, esant žmogui ramybėje, širdies bei kraujagyslių veikimas tuojau grįžta į normą. Kraujospūdžio esmę sudaro išmesto iš širdies kraujo srovės spaudimas į kraujo indų vidines sienelės. Kraujo spaudimas išreiškiamas gyvsidabrio stulpelio aukščiu specialia aparate, kuris vadinasi sfigmomanometru.

Širdies susitraukimo metu praeinantis kraujagyslėmis kraujas duoda didžiausią spaudimą ir vadinamas maksimaliniu. Širdies atsipalaidavimo metu kraujo spaudimas žymiai krenta ir

vadinamas minimaliniu. Štai kodėl spaudimas žymimas dviem skaičiais.

Normoje didysis arterinis kraujospūdis (maksimalinis) yra nuo 100 iki 140 milimetrų gyvsidabrinio stulpelio. Mažasis (minimalinis) kraujospūdis būna nuo 60 iki 90 milimetrų. Sergančio hipertonine liga kraujospūdis pasiekia daugiau kaip dvigubai didesnių skaičių.

Padidintas kraujo spaudimas būna ir prie kai kurių kitų ligų (inkstų uždegimas, vidaus sekrecijos liaukų susirgimai, smegenų kraujotaka ir pan.), tačiau šiais atvejais, t. y. ne hipertoninė liga, o kitų susirgimų išdava. Išgydžius pagrindinę ligą, susinormuoja ir kraujo spaudimas.

Susipažinkime su priežastimis sukeliančiomis hipertonine liga. Svarbiausioji priežastis — normalios nervinės veiklos sutrikimas. Įrodyta, kad dideli nerviniai sukrėtimai, arba ilgai besitęsiantieji, kad ir nežymūs jaudinimai, pykčiai, nenormalus miegas, dažnai būna hipertoninės ligos priežastimis.

(B. d.)

Sportas

1956 metų

moksleivių slidinėjimo pirmenybės

Kad išaiškintume geriausių rajono mokyklų slidininkus, liaudies švietimo skyrius kartu su rajono kūno kultūros ir sporto komitetu suorganizavo moksleivių slidinėjimo pirmenybes, kuriose dalyvavo 22 geriausi rajono mokyklų atstovai.

3 km distancijoje mergaitėms (gim. 1940—1941 m.) pirmoji baigė Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos slidininkė Remeikaitė, parodydama laiką 15 min. 41 sek. Antroji vieta atiteko Svetickaitė (16 min. 4 sek.). Trečioji finišą pasiekė Subačiaus vidurinės mokyklos moksleivė Šimonytė (17 min. 1 sek.).

Mergaičių (gim. 1938—1939 m.) 5 km distancijoje pergalingai pirmąją vietą sulaukė 26 min. 6 sek. iškovojo Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos moksleivė Alešūnaitė. Antroji vieta liko subatietei Balsevičiūtei (27 min. 22 sek.). Trečiają vietą pasitenkino Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos slidininkė Šleivyte, parodydusi laiką 27 min. 33 sek.

10 km distancijoje berniukams (gim. 1938—1939 m.) varžėsi tik 4 dalyviai.

Vienas pajėgiausių Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos slidininkų Pajarskas nuotolį baigė per 41 min. 44 sek., tuo pačiu iškovodamas pirmąją vietą. Antrąją baigė distanciją tos pačios mokyklos moksleivis Vaitonis (42 min.). Trečioji vieta atiteko subatietei Skukauskui, kuris baigė distanciją per 44 min. 6 sek.

10 slidininkų rungėsi 5 km distancijoje berniukams (gim. 1940—1941 m.). Vienas geriausių Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos slidininkų Ožalas per 20 min. 17 sek. baigė distanciją pirmąją, palikdamas antroje vietoje subatietį Jodką, parodydusi laiką 21 min. Trečioji vieta liko kupiškietei Sriubkiui (21 min. 55 sek.).

Komandiniai vietomis pasiskirstė sekančiai:

I vieta—Vlado Rekašiaus vardo vidurinė mokykla; II vieta—Subačiaus vidurinė mokykla; III vieta—Didžprūdėlių septynmetė mokykla.

Pirmenybių nugalėtojams įteikti rajono kūno kultūros ir sporto komiteto diplomai.

R. Bagužis

Darbai į Naivių durpyną!

Naivių durpyno durpės pasižymi aukštu koringumu ir turi mažą mineralinį medžiagų procentą. Laboratoriniais tyrimo duomenimis 1955 m. gamybos durpėms buvo nustatytas vieno kubinio metro svoris 520 kg — tai pačios sunkiausios durpės Lietuvoje.

Durpių gamybos sezonas prasideda maždaug nuo balandžio mėnesio 10—20 d., kai baigs išeiti iš durpių viršutinio sluoksnio pašalas, tačiau durpyne ir dabar jau vyksta intensyvūs pasirengiamieji darbai.

Pernai dėl blogo durpyno administravimo nebuvo išvystytas pilnas gamy-

binis pajėgumas, todėl darbininkų uždėdarbis buvo neefektingas. Dabar, vadovaujant naujam durpyno viršininkui, šie trūkumai bus pašalinti. Taikant premijinį progresyvinį atlyginimą, darbininkų uždėdarbis 1956 m. gamybos sezone žymiai pakils.

Prie durpyno veikia krautuvė, kuri aprūpina darbininkus maisto produktais ir kitais būtiniais reikmenimis.

Norintieji užsirašyti į darbą durpyne gali kreiptis tiesiog į Naivių durpyną arba pas durpyno viršininką J. Montvilą: Kupiškis, Vytauto gatvė Nr. 76.

A. Zauka

Šaudymo varžybos

Įvyko rajoninės pirminių LDAALR organizacijų komandinės — individualinės šaudymo varžybos. Į varžybas atvyko 16 šaulių komandų — viso virš 50 žmonių. Varžybose pirmą kartą dalyvavo „Mūsų rytojau“ ir „Vėžionių“ kolūkių LDAALR organizacijų komandos.

Šaudant mažojo kalibro šautuvu iš 50 m atstumo (pratimas Nr. 15) vyrų grupėje individualiai pirmąją vietą iškovojo Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos moksleivis A. Šimonėlis, surinkęs 86 taškus; antrąją vietą — Šimonių vidurinės mokyklos atstovas Alekna, surinkęs 85 taškus. Mergaičių grupėje pirmąją vietą užėmė Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos moksleivė Gaidimauskaitė, surinkusi 69 taškus. Antrąją — Kupiškio kultūros namų sportininkė B. Kazlauskaitė, nuo pirmosios atsilikusi tik 3 taškais.

Komandiniai pirmąją vietą iškovojo Šimonių vidurinės mokyklos berniukų komanda, surinkusi 231 tašką; antrąją — Kupiškio MTS pirminės LDAALR organizacijos šauliai, surinkę 217 taškų. Mergaičių grupėje pirmąją vietą atiteko Vlado Rekašiaus vardo vidurinės mokyklos šaulių komandai, surinkusiai 195 taškus; antroji — Subačiaus vidurinės mokyklos komandai (150 taškų).

LDAALR rajono komitetas bei rajono kūno kultūros ir sporto komitetas iš šiose varžybose išryškėjusių trūkumų turi pasimokyti ir siekti, kad jie nebesikartotų.

1956 metų gegužės mėn. 1 d. numatomos sekančios pirminių LDAALR organizacijų šaulių varžybos.

St. Jelnionis

ATSAKOME Į SKAITYTOJŲ KLAUSIMUS

„NEPAPRASTIEJI“ DANGAUS REIŠKINIAI

link Saulę, yra apie 75 milijonus kilometrų. Panašūs Žemės ir Marso priartėjimai įvyksta vidutiniškai kas 16 metų, ir kiekvieną kartą mes vis daugiau sužinome apie šią planetą, apie jos paviršių, atmosferą.

Šiomet astronomai laukia sugrįžtant prie Saulės ir kelių kometų. Liepos mėnesį pasirodys gerai žinoma Olberso kometė, kuri sugrįžta prie Saulės vidutiniškai kas 70 metų ir buvo jau stebėta 1815 ir 1887 metais, o spalio mėnesį — Kromelino kometė, atliekanti savo kelionę aplink Saulę maždaug per 28 metus. Paskutinį kartą ji buvo stebėta 1928 metais. Be to, sugrįžta prie Saulės dar trys trumpaperiodinės kometos. Iš jų viena buvo

rasta 1858 metais, o kitos dvi — 1948 ir 1949 metais. Šios visos kometos praeis gana toli nuo Žemės — nemažiau kelių šimtų milijonų kilometrų. Todėl tik pirmosios dvi galės prilygti savo blizgesiu silpniausios paprasta akimi pastebimoms žvaigždėms, kitos bus daug silpnesnės.

Prie Žemės artinasi dar vienas svečias iš tolimos erdvės — mažoji planeta, kuriai duetas Amūro vardas. Mažosios planetos, arba asteroidai — tai nedideli, palyginus su Žeme arba net Mėnuliu, kūnai, skriejantieji daugiausia tarp Marso ir Jupiterio. Jų dabar užregistruota ir nuolat stebima daugiau kaip 1.600. Kai kurios tų nedidelių dangaus kūnų gali pralėkti

„netoli“ Žemės. Arčiausiai Žemės už visas kitas mažas planetas 1937 metais pralėkė mažoji planeta Hermesas, kurios nuotolis nuo Žemės buvo apie 600 tūkstančių kilometrų. Prie tokių mažųjų planetų priklauso ir minėtas Amūras. Tai nedidelis, kalno didumo dangaus kūnas, kurio skersmuo ne didesnis, kaip 1,5 kilometro. Jį surado 1932 metais belgų astronomas Delportas. Amūras apskrieja Saulę per 2,67 metų, bet dėl jo mažumo ne visuomet galima jį pastebėti. Jis artį Žemės pralėkia kas aštunti metai. 1940 metais jo nuotolis nuo Žemės sudarė „tik“ 16 milijonų kilometrų. Amūro kelias aplink Saulę yra jau gerai išstudijuotas, ir astronomai

be sunkumų apskaičiuoja jo būsimąją padėtį erdvėje. Šiais metais Amūras pralėks arčiausiai Žemės kovo mėnesio vidurį. Jo trumpiausias atstumas nuo Žemės bus apie 17 milijonų kilometrų.

Naujos kometos, arba mažosios planetos atradimas yra toks įdomus įvykis, kad astronomas, atradęs tokį dangaus kūną, tuojau telegrafuoja apie tai Tarptautiniam astronominės informacijos centrui, kuris savo ruožtu telegrafuoja apie tai visoms observatorijoms, kad jos galėtų rastąjį dangaus kūną stebėti ir tirti. Paskutiniu metu jokių tos rūšies dangaus kūnų nebuvo rasta.

Ar gali žemė susidurti su koku nors dangaus kūnu?

(B. d.)

Redaktorius J. KISELEVIČIUS